

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj), soudce JUDr. Petra Průchy a soudkyně Mgr. Ing. Veroniky Baroňové v právní věci žalobce: **M. N.**, zastoupený Mgr. Alenou Kuhnovou, advokátkou, sídlem Ulrichovo náměstí 737/3, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. prosince 2017 č. j. OAM-543/ZA-ZA12-ZA08-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. května 2019 č. j. 32 Az 1/2018 - 41

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Aleně Kuhnové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **4 114 Kč**, která je splatná do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce podal dne 7. července 2017 žádost o mezinárodní ochranu. Uvedl, že je svobodný, pravoslavného vyznání, pochází z města Khobi. Z Gruzie odletěl do Polska, odkud v červnu 2017 přijel automobilem do České republiky. Žalobce trpí hepatitidou typu C, měl úraz a má problémy s nohou. Užívá léky proti bolesti. Důvodem jeho žádosti o mezinárodní ochranu jsou právě potíže s nohou, žalobce potřebuje operaci, v Gruzii jej po zlomenině špatně léčili.

[2] Při pohovoru žalobce uvedl, že o mezinárodní ochranu požádal až měsíc po příjezdu do České republiky proto, že se musel zorientovat, nevěděl jak se dostat to příjímacího střediska. Českou republiku si vybral proto, že mu řekli, že je zde velmi dobré zdravotnictví. Žalobce by chtěl, aby mu v České republice vyléčili nohu, udělení mezinárodní ochrany je jedinou možností, jak toho docílit, jinak by to žalobce stálo velké peníze, které nemá. O mezinárodní ochranu tedy žádá proto, aby se léčil zdarma. Ve vlasti se nemůže léčit, za špatný stav žalobcovy nohy může právě gruzínský lékař. Vůbec nepřišel na to, že žalobcova noha je zlomená, neudělal mu rentgen, jen se ptal, jestli si žalobce může na nohu stoupnout, a když žalobce na nohu šlápl,

nechal si zaplatit a poslal ho domů. Žalobci proto kost špatně srostla a pořád ho to bolí. Úraz se žalobci stal při jízdě na koni před pěti lety. Lékař žalobci pořád říkal, že to přejde. Když si žalobce všiml, že má křivou nohu, šel k lékaři, který mu po rentgenu řekl, že noha špatně srostla a že bude potřeba operace. Jiný lékař mu řekl, že by na operaci potřeboval 5 000 USD, dál už žalobce nikam nešel. Naučil se s tím žít, ale je mladý, nemůže pořád kulhat, musel se zříct své kariéry sportovce, boxera. Operaci mu přímo nikdo nenabízel, ale pokud by zaplatil, operovali by ho, ovšem s nejistým výsledkem. Po svých zkušenostech si žalobce myslí, že se každý lékař v Gruzii dívá jen na peníze a pacient ho nezajímá. Nechce být operován v Gruzii, nýbrž v Evropě. Žalobce nebyl ve vlasti pojištěn, neví proč. Všechnu péči si hradil sám. Žalobce ani neví, proč s vycestováním čekal pět let, hlavně neměl peníze. Před odjezdem žalobce nepracoval, bydlel v malé obci, kde měl malé hospodářství. Vše ale prodal, aby mohl odjet. Žalobce se pokusil požádat v Gruzii o sociální podporu, ale chirurg mu řekl, že ho nikdo financovat nebude. Totéž se dozvěděl u advokáta. Ombudsman v Gruzii lidem nepomáhá, je to „jen na oko“. V Gruzii má žalobce jen starou tetu. Chtěl by se vrátit ke sportu.

[3] Žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví žalobci neudělil mezinárodní ochranu. Konstatoval, že v Gruzii působí nevládní organizace, které poskytují pomoc v přístupu ke zdravotní péči nemajetným nebo zdravotně postiženým, občané navíc mají možnost požádat o několik různých sociálních dávek. Žalovaný uznal, že gruzínský zdravotní systém je podfinancovaný a počítá s finanční účastí pacientů, nic však nenasvědčuje tomu, že by právě žalobci byl odepřen přístup ke zdravotní péči z některých z azylově relevantních důvodů. Žalovaný navíc považuje žalobcovu žádost o mezinárodní ochranu za účelovou, motivovanou pouze snahou o bezplatný přístup k českému zdravotnictví. Situaci žalobce nelze vyhodnotit ani jako hodnou zvláštního zřetele ve vztahu k humanitárnímu azylu. S ohledem na to, že žalobce vycestoval až pět let po úrazu, nelze tvrdit, že by úroveň zdravotní péče v Gruzii byla natolik nízká, že by byl žalobcův život v bezprostředním ohrožení. Odlišná pravidla financování zdravotní péče v Gruzii též nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, žalobce má navíc možnost požádat stát o finanční příspěvek, což dosud neučinil. Z obdobných důvodů žalovaný uzavřel, že žalobci nehrozí vážná újma v podobě nelidského či ponižujícího zacházení.

[4] Žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl Krajský soud v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“) rozsudkem označeným v návěti. Souhlasil se závěrem žalovaného, že žalobcem uváděné skutečnosti nelze hodnotit jako pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů. Krajský soud neshledal důvodnou ani námitku, že žalobce patří do sociální skupiny „osob žijících v chudobě“. Odkázal přitom též na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž nelze udělit mezinárodní ochranu pouze na základě ekonomických důvodů a nerozvinutý sociální systém nepředstavuje azylově relevantní pronásledování. Krajský soud bez výhrad převzal i závěry žalovaného ohledně nemožnosti udělit žalobci humanitární azyl. Žalovaný si nemusel vyžádat zdravotní dokumentaci žalobce, dle názoru krajského soudu by to bylo nadbytečné. Shodně se žalovaným neshledal krajský soud v případě návratu žalobce do země původu hrozbu mučení či nelidského a ponižujícího zacházení. Nižší úroveň zdravotní péče nepředstavuje ani vážnou újmu ve smyslu § 14a zákona o azylu. Krajský soud též podotkl, že žalobce poukazuje na nekvalitní zdravotní péči v Gruzii pouze obecně, na základě jediné negativní zkušenosti označuje celý tamní zdravotní systém za nedostatečný. Krajský soud vyjádřil podiv nad tím, že žalobce argumentuje tím, že se musel vzdát kariéry profesionálního sportovce, a přitom opustil Gruzii až pět let po úrazu. K argumentu žalobce, že pochází z odlehle venkovské oblasti, v níž je zdravotní péče méně dostupná než ve velkých městech, krajský soud uvedl, že žalobce mohl zvolit méně nákladnou cestu do města Tbilisi, kde je i podle tvrzení žalobce zdravotní péče obstojná, namísto cesty do České republiky. Shodně se žalovaným krajský soud též konstatoval, že ukončení řízení

pokračování

o mezinárodní ochraně a následně vycestování žalobce do Gruzie by nezaložilo rozpor s mezinárodními závazky České republiky (konkrétně s Evropskou sociální chartou).

[5] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu včas kasační stížnost. Namítal, že žalovaný se zabýval pouze úrazem nohy stěžovatele a nehodnotil jeho zdravotní stav v širších souvislostech, ačkoli se toho stěžovatel domáhal a navrhoval jako důkaz svou zdravotní dokumentaci. Žalovaný vůbec nezohlednil, že stěžovatel trpí i hepatitidou typu C. Stěžovatel svůj zdravotní stav hodnotí jako velmi závažný, brání mu vést v zemi původu alespoň zčásti důstojný život, naopak doposud rozhodující orgány jeho zdravotní stav zlehčovaly. Stěžovatel poukázal na to, že podobné zranění může mít jiný dopad na administrativního pracovníka a na profesionálního sportovce. Při současném zdravotním stavu je pokračování stěžovatelovy kariéry boxera vyloučeno, velmi významně bude omezena i jeho další aktivita. Stěžovatelovo zranění jej vyřadilo z jeho společenské skupiny a brání mu začlenit se do jiné. Stěžovatel v zemi původu nemá žádné zázemí, zdroj své obživy prodal, a je tak jisté, že by se po návratu ocitl zcela na okraji společnosti, se sociální pomocí ze strany státu nemůže počítat. Stěžovatel dále krajskému soudu i žalovanému správnímu orgánu vytkl, že se zprávami o zemi původu stěžovatele nakládaly selektivně a zlehčovaly je. Nevzaly v potaz nízkou dostupnost zdravotní péče mimo gruzínské hlavní město a omezené státní financování zdravotnictví. Stěžovatel očekává, že po návratu do země původu se jeho zdravotní stav bude dále zhoršovat a přivede jej na samotné dno společnosti. V tom stěžovatel spatřuje nebezpeční vážné újmy v podobě mučení nebo nelidského a ponižujícího zacházení.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti zopakoval, že v případě stěžovatele neshledal žádný z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, zdravotním stavem stěžovatele se zabýval dostatečně. Zdůraznil, že při pohovoru se stěžovatel o hepatitidě typu C vůbec nezmínil a výslovně prohlásil, že jeho jediným problémem je noha. Smyslem udělení mezinárodní ochrany není zajištění přístupu k bezplatné zdravotní péči. Stížní námitky považuje žalovaný za neopodstatněné s tím, že je dostatečně vypořádal již krajský soud.

[7] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že námitka, jíž stěžovatel žalovanému vytýkal, že neposoudil jeho zdravotní stav komplexně s ohledem na onemocnění hepatitidou typu C, je nepřijatelná, neboť ji stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, ačkoli tak učinit mohl [§ 104 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)]. Stěžovatel navíc při pohovoru několikrát zopakoval, že o mezinárodní ochranu žádá pouze proto, že by si chtěl v České republice vyléčit špatně srostlou kost na noze, a jiné problémy nevedl, byť se na ně žalovaný dotazoval. Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že stěžovatel se v řízení o mezinárodní ochraně nedomáhal provedení dokazování svou zdravotní dokumentací, pouze souhlasil s náhledem do této dokumentace.

[8] Ve zbytku vyhodnotil Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s., neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele (k výkladu tohoto pojmu viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. dubna 2006 č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS). Ačkoli usnesení, jímž se kasační stížnost odmítá pro nepřijatelnost, nemusí být odůvodněno (§ 104a odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud stručně odůvodnění připojuje.

[9] Zdravotní stav žadatele o mezinárodní ochranu bývá zpravidla spojován s institutem humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, popřípadě doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) tohoto zákona. Krajský soud přitom správně vyšel z judikatury Nejvyššího správního soudu, dle níž „*smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných*

taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrné ‚nehumánní‘ azyl neposkytnout. [...] Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly“ (rozsudek ze dne 11. března 2004 č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). Výklad pojmu „vážná újma“ podle § 14 odst. 2 písm. b) zákona o azylu pak musí vycházet z rozsahu zákazu mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení, jak je zakotven v čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, respektive vykládán Evropským soudem pro lidská práva (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. října 2009 č. j. 6 Azs 34/2009 - 89).

[10] Stěžovatelův případ však nelze k žádnému z vyjmenovaných případů připodobnit. Nejvyšší správní soud odkazuje především na svůj rozsudek ze dne 21. března 2018 č. j. 6 Azs6/2013 - 33, v němž zdravotní postižení stěžovatele kazašské státní příslušnosti spočívající ve ztrátě dolní končetiny (tedy zdravotní postižení závažnější, než kterým trpí nynější stěžovatel) nepovažoval ani za důvod hodný zvláštního zřetele ani za okolnost ohrožující stěžovatele vážnou újmou. Existuje-li v zemi původu žadatele dostupná, byť nákladná zdravotní péče, není důvod pro udělení mezinárodní ochrany (srov. výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 34/2009 - 89). Samotná skutečnost, že v České republice je zdravotní péče poskytována na vyšší úrovni, není důvodem pro udělení azylu či doplňkové ochrany (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. května 2016 č. j. 5 Azs 32/2016 - 29).

[11] Krajský soud zohlednil i konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž ekonomické důvody – tedy obtíže s hledáním zaměstnání či jiného zdroje obživy – nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. srpna 2003 č. j. 5 Azs 3/2003 - 54 a ze dne 28. listopadu 2003 č. j. 4 Azs 24/2003 - 68, usnesení ze dne 2. května 2012 č. j. 1 Azs 3/2012 - 55, ze dne 16. května 2017 č. j. 2 Azs 58/2017 - 29 a ze dne 4. července 2019 č. j. 6 Azs 91/2019 - 26). Mezi ekonomické důvody přitom patří i potíže s financováním léčby (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. března 2018 č. j. 9 Azs 379/2017 - 35).

[12] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na stěžovatelovy námitky. Nejvyšší správní soud rovněž nedospěl k závěru, že by krajský soud hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[13] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[14] Stěžovateli byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 24. července 2019 č. j. 6 Azs 130/2019 - 16 ustanovena zástupkyní advokátka. Odměnu za zastupování v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s., věta první za středníkem). Ustanovené zástupkyni byla přiznána odměna za jeden úkon právní služby spočívající v sepisu a podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „advokátní tarif“)], za něž jí náleží odměna ve výši 3 100 Kč [§ 7 bod 5 aplikovaný na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Za převzetí věci jí žádnou odměnu naopak nepřiznal, neboť advokátní tarif odměnu za tento úkon váže na první poradu s klientem [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu] a její uskutečnění advokátka ani netvrdila ani nevyplývalo ze spisu.

pokračování

Ustanovená zástupkyně stěžovatele dále doložila, že je plátkyní daně z přidané hodnoty, přiznaná odměna se jí proto zvyšuje o 21 % čítajících výši této daně na celkových 4 114 Kč. K jejímu uhrazení byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce.

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. září 2019

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu